

Thema Ster: Herders

Benodigdheden

Echelonboek *De Vleugels van de Tijd*. In dit boek is over dit thema meer informatie te vinden. Wilt u meer weten over de beschreven werkvormen, raadpleeg dan het overzicht in het werkvormen ABC op de bladzijden 150 t/m 175 van dit boek of hoofdstuk 7 van het Echelonboek *Geestelijke stromingen geven*.

Deze les is uitgewerkt aan hand van dit hoofdstuk 7 uit *Geestelijke stromingen geven*:

- + **Waarom:** Het nut van het behandelen van de desbetreffende onderwerp.
- + **Daarom:** De nodige uitleg en achtergrondinformatie bij dit onderwerp.
- + **Doen:** Gebruik van het viertaktmodel voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren.

De aanbevolen liederen komen grotendeels uit de liedbundel *Eigen-wijs*. Deze liedbundel is voor kinderen van 4-12 jaar en bevat ruim driehonderd liederen, verdeeld over alle groepen van het basisonderwijs.

Materiaal

- + een kaars
- + én staf of een grote (wandel)stok
- + werkblad

Waarom

In de laatste weken voor de kerstvakantie is er voor de scholen een mogelijkheid om het kalenderjaar af te ronden met een onderwerp dat veel mensen aanspreekt. Namelijk de ster, een licht in de donkere dagen. Deze ster wordt in verband gebracht met een aantal figuren uit volksverhalen die iets hebben betekend voor de mensen. Zij waren als een licht, een ster. Deze personen krijgen een staf, wat tevens ook een extra mogelijkheid biedt als een verwerkingsvorm. Een staf waarop bij de afronding van dit project een ster geplaatst kan worden.

Meer informatie over ster: *De Vleugels van de Tijd* (blz. 75 - 81)

Daarom

De staf van de herder.

Een herder gebruikt zijn staf om schapen bijeen te drijven en roofdieren te verjagen. Hij gebruikt hem ook om op de grond te voelen of er geen valkuilen, klemmen of rotsspleten zijn. En wanneer hij moe is kan hij op zijn staf leunen.

De herdersstaf is een staf voor veiligheid en bescherming.

U kunt de kinderen één of beide onderstaande verhalen vertellen.

In deze verhalen komt duidelijk naar voren dat een herder een belangrijke rol heeft in de samenleving!

Meer informatie over herders zie ook *Geestelijke stromingen geven* hoofdstuk 2.2. en 2.3.

Doen

Vorbewerken

U begint met de kinderen een kringgesprek of zelf iets te vertellen over herders. Komen herders nog voor in ons land? Welke dieren hoeden ze? (schapen, varkens, ganzen en soms koeien). Kinderen die van buitenlandse afkomst (Marokko, Turkije) zijn, weten er misschien wel meer van te vertellen. Vraag wat een herder zoal nodig heeft om zijn werk te doen.

U kunt vragen of ze verhalen kennen over (beroemde) mensen die herder zijn (geweest): Mozes, David, Mohammed, Krishna.

Semantiseren

Een herder gebruikt zijn staf om schapen bijeen te drijven en roofdieren te verjagen. Hij gebruikt hem ook om op de grond te voelen of er geen valkuilen, klemmen of rotsspleten zijn. En wanneer hij moe is kan hij op zijn staf leunen. De herdersstaf is een staf voor veiligheid en bescherming. U kunt de kinderen één of beide onderstaande verhalen vertellen. In deze verhalen komt duidelijk naar voren dat een herder een belangrijke rol heeft in de samenleving!

1. De herders in het veld (* over de os en de ezel, zie verder hieronder)

Maria en Jozef waren in Bethlehem aangekomen en waren op zoek naar een slaapplek. Het was niet gemakkelijk om een plaats te vinden, zodat ze buiten Bethlehem in een grot gingen slapen. Het was een grot, waar bij slecht weer is ook schapen kwamen. In die nacht kreeg Maria een zoon, ze wikkelde hem in doeken en legde hem in een voederbak. In de omgeving waren herders, die onder de heldere hemel de wacht hielden bij hun schapen. Opeens stond er een engel voor hen, en ze werden bang.

De engel zei: 'Wees niet bang! Hoor, ik breng jullie goed nieuws en daar zal iedereen blij mee zijn. Zojuist is niet ver hiervandaan een redder geboren: Christus de Heer. Jullie zullen Hem vinden in een voederbak, gewikkeld in doeken.'

Ineens waren er meer engelen, en ze zongen een lied: 'Ere zij God in den Hoge, vrede op aarde aan alle mensen van goede wil'.

Toen de engelen na het zingen verdwenen, zeiden de herders tot elkaar: 'Kom! Laten we naar Bethlehem gaan. Het is door de engelen aan ons bekend gemaakt dat er een belangrijk kind geboren is. Laten we hem opzoeken. We moeten uitkijken naar een grote ster.' En ze zagen in de verte ook een mooie ster die veel licht gaf.

Dankzij de ster waren ze al snel bij de grot waar Maria en Jozef met hun kindje waren. De herders zagen het kindje in de voederbak. Ze waren zo blij, dat ze aan iedereen die het maar horen wilde het goede nieuws vertelden.

2. Krishna met zijn fluit

Het was een mooie dag in de herfst. Krishna liep met zijn fluit door de velden. Af en toe ging hij op een steen zitten en speelde op zijn fluit. Als hij speelde luisterde iedereen die het kon horen er ademloos naar. De herders en de herderinnen wisten te vertellen dat er bijzondere dingen gebeurden wanneer hij op zijn fluit speelde: de pauwen gingen dansen, koeien en kalveren spitsten hun oren ...

Op een dag zag Krishna dat de herders een offer aan het voorbereiden waren voor hun god Indra, de god van regen en de donder. Ze bedankten hem voor de regen. Zo kon alles groeien en bloeien en hadden hun koeien altijd genoeg te eten.

Krishna vond dat onzin: er kwam toch altijd al regen uit de donkere wolken! Wat heeft Indra daar mee te maken! Krishna vond dat men eigenlijk de koeien moest bedanken, want zij zorgden voor het eten. De herders vonden dat Krishna eigenlijk wel gelijk had en gingen dansen om hun koeien. Krishna voorop, want hij maakte muziek met zijn fluit.

Indra werd boos, want de herders offerden niet meer voor hem. Op zijn bevel kwamen er grote, donkere wolken waaruit zeer veel regen kwam. Het kwam met bakken uit de hemel! De herders moesten de koeien in veiligheid brengen. Ze werden bang. Hoe lang zou het blijven regenen?!

Het begon ook hevig te waaien en te onweren. De koeien gingen er vandoor. De herders hadden geen controle meer over hun koeien. Ze riepen Krishna om hulp. Krishna maakte zich groot en tilde met zijn hand de berg op en zei tegen de herders: 'Ga hier maar onder met jullie koeien tot het voorbij is.' Indra gaf zich gewonnen; hij werd moe en riep de wolken terug. De wind ging liggen en de zon begon te schijnen. De herders kwamen met hun koeien onder de berg vandaan en Krishna zette de berg weer op zijn plaats. En zo werden de herders met de koeien, dankzij Krishna belangrijker dan de god Indra.

Consolideren

De jongsten kunnen werkbladen waarop de bovenstaande beide verhalen staan afgebeeld inkleuren.

De kinderen krijgen de ster die ze uit kunnen knippen en kunnen inkleuren (zie werkblad), tekenen of beschrijven wat de staf voor de herder betekent. De midden en bovenbouw kunnen verder in groepjes een blad maken met eigenschappen van een herder (in hun ogen). En de onderbouw kan de ster inkleuren bijvoorbeeld wat de staf voor een herder betekent.

Controleren

U kunt deze derde bijeenkomst afsluiten met het aansteken van een kaars en het zingen van het lied: *Schitter, schitter, grote ster.* (bundel *Eigen-wijs*)

Voor de jongsten kan in de themahoek materiaal geplaatst worden dat met een herder te maken heeft: (knuffel)schapen, een waterfles, foto's en een pop.

De oudere kinderen kunnen rond dit thema een woordspelletje maken.

(*)

Uit *Verhalen die ertoe doen*: 'Mattheus en Lukas laten het kind in Bethlehem geboren worden, de plaats waar David was geboren, want de Messias moest immers in Bethlehem worden geboren. En Lukas laat de herders bij Jezus op bezoek komen, terwijl Mattheus over wijzen spreekt die geschenken voor hem meenemen.'

En in de Christelijke overlevering zijn de os en de ezel er bijgekomen. Jorg Zink heeft op basis van deze gedachte een oud volksverhaal herschreven:

De engel die Maria en Jozef op hun tocht naar Bethlehem begeleide, riep in het geheim de dieren uit de buurt bij elkaar om er een paar uit te zoeken die de heilige familie in de stal op een goede manier zouden ontvangen.

Voorop stond de leeuw. Alleen iemand die zelf van koninklijke afkomst was, kwam in aanmerking van de toekomstige koning van hemel en aarde te dienen. En hij zou voor de staldeur gaan staan en iedereen in stukken scheuren die lef had om bij het koninklijk kind te komen.

'Mij te stoer', zei de engel.

Toen sloop de vos dichterbij, zijn staart zwaaiend bij een diepe buiging en met een charmante glimlach van de welopgevoede gauwdief zeggend: Koning of landloper, maar er moet wel te eten zijn. En hij bood aan om voor het kind de geurigste honing te stelen en voor Maria iedere ochtend een mals kippetje mee te brengen.

'Mij te link', zei de engel.

De pauw schreed naar voren. De zon deed zijn veren glanzen en ruisend ontvouwde zich de staart. Zo zou hij achter de kribbe gaan staan en de stal zou nog mooiere indruk maken dan het paleis van koning Herodes.

'Jdeltuit', zei de engel.

Er kwamen nog veel meer dieren: de hond, de kat, de wijze uil en de muzikale nachtegaal, en elk probeerde vergeefs zijn waar aan de man te brengen. Toen iedereen door de engel was afgewezen, keek hij nog eens streng om zich heen en zag bij een scheprad de os en de ezel staan, die daar vastgebonden aan een paal, de hele dag hun rondjes liepen.

'Wat hebben jullie te bieden', riep de engel. 'Niets, goede engel' zei de ezel, terwijl hij zijn oren droevig liet hangen: 'Wij hebben niets geleerd, behalve ons geduldig in ons lot te schikken. De rest bleek altijd alleen maar nog meer slaag op te leveren.'

'Misschien', kwam de os voorzichtig tussenbeide, 'zouden wij af en toe met onze staart wat vliegen weg kunnen jagen.'

'Jullie moet ik hebben', zei de engel.

Suggesties voor een slotviering of een gezamenlijke afsluiting: raadpleeg hierbij het boek *De Vleugels van de Tijd* (bladzijde 10).